

MENADŽMENT U VANREDNIM, AKCIDENTNIM, EKOLOŠKIM SITUACIJAMA

EMERGENCY MANAGEMENT SYSTEM ON ENVIRONMENTAL POLLUTION ACCIDENTS

Dragutin Arsić

Fakultet za poslovno industrijski menadžment Univerzitet "Union – Nikola Tesla", Beograd, Srbija

Isidor Jevtović

Fakultet za poslovno industrijski menadžment Univerzitet "Union – Nikola Tesla", Beograd, Srbija

Dragan Milovanović

Fakultet medicinskih nauka, Univerzitet Kragujevac, Srbija

© MESTE NGO

JEL category: **G32, O13**

Apstrakt

Cilj rada je da pokaže menadžment u vanrednim – akcidentnim ekološkim situacijama u Republici Srbiji sa osvrtom na ulogu Mobilnih ekotoksikoloških laboratorija. Menadžment vanrednim – akcidentnim ekološkim situacijama ima sledeću šemu: Sektor za vanredne situacije pri Ministarstvu unutrašnjih poslova prima obaveštenja preko Odeljenja za osmatranje, obaveštavanje, uzbunjivanje i telekomunikacije. Odeljenja za vanredne situacije Okruga imaju jedinice za zaštitu i spasavanje koje prve izlaze na mesto akcidenta, najčešće sa policijom. Ako se proceni da postoji mogućnost ugrožavanja životne sredine poziva se Sektor za kontrolu i nadzor u Ministarstvu energetike, razvoja i zaštite životne sredine, koji obaveštava Mobilnu ekotoksikološku laboratoriju, da izađe na mesto akcidenta. Ako je seveso postrojenje ili kompleks sagledava se Plan zaštite od tehničko-tehnološkog udesa, procena rizika i opis lokacije i njegove okoline, veličina povredive zone, a ne manje od 1000 m od granice lokacije, sa aspekta hemijskog udesa, kao i popis opasnih materija i njihovih bitnih karakteristika. Na osnovu toga opredeliće se vrste merenja u odnosu na parametre kao i lokacije

Adresa autora zaduženog za korespondenciju:

Dragutin Arsić

vitaars@yahoo.com

merenja u odnosu na povredivu zonu, meteorološke uslove i intenzitet udesa. Mobilne ekotoksikološke laboratorije mogu u kratkom vremenskom periodu da stignu na mesto akcidenta,

da obave potrebna merenja u svim medijumima (vazduh, voda i zemljište), da odmah na licu mesta, urade potrebne analize i utvrde postojanje opasnih - toksičnih materija, da kvantifikuju vrednosti, procene opasnost po životnu sredinu, a naročito po zdravlje zaposlenih, stanovništva ili učesnika, predlože neophodne hitne mere koje treba preduzeti. Posebno je značajna uloga mobilnih ekotoksikoloških laboratorija u akcidentnim ekološkim situacijama kada to nisu seveso postrojenja i kada ne postoje planovi zaštite od udesa, kao što su primeri divljih deponija, primeri deponija sa opasnim otpadom u preduzećima koja su otišla u stečaj ili likvidaciju, raznim skladištima, kod nepostojećih preduzeća i slično.

Ključne reči: menadžment, ekološki akcident, ekotoksikološka laboratorija

Abstract

The aim of this paper is to present the emergency management system on abrupt environmental pollution accidents in the Republic of Serbia with emphasis on the role of the mobile ecotoxicological laboratory. Emergency management system on abrupt environmental pollution accidents has the following scheme: Sector for Emergency Management of the Ministry of Interior receives notification through the Department for Surveillance, Informing and Alerting. County Centers of Emergency Management have units for protection and rescue that come first to the site of accident, often with police. If assessed the possibility of endangering the environment, Control and Surveillance Department of the Ministry of Energy, Development and the Environmental Protection is alerted, which notifies the mobile ecotoxicological laboratory to go to the site of accident. If it is a Seveso facility or complex, into account the Plan of Protection and Rescue in Emergency Situations is taken, than the risk assessment and description of the site and its surroundings, the size of inviolable zone, not less than 1000 m from the site boundary in terms of chemical accidents, as well as a list of hazardous materials and their essential characteristics. Based on this, the types of measurements will be determined with regard to parameters and also the locations of measurement with regard to the inviolable zone, meteorological conditions and the severity of the accident. Mobile ecotoxicological laboratories can arrive in a short period of time to the site of accident to perform the necessary measurements in all media (air, water, soil), than almost immediately do the necessary analysis on the spot and determine the existence of dangerous - toxic substances, to quantify the values, assess the risk to the environment in particular the health of employees, population or participants and propose the necessary urgent measures to be conducted. The role of the mobile ecotoxicological laboratories is especially important in environmental pollution accidents when the Seveso facility is not involved and when there are no plans of protection and rescue in emergency situations, such as for example: illegal dumps, landfills with hazardous waste in companies that went into bankruptcy or liquidation, various storages, non-existing companies etc.

Keywords: management, environmental pollution accident, ecotoxicological laboratory

Citirani radovi

- Bogavac, M., & Ristić, Ž. (2012). Ekološki menadžment. *Zbornik radova „Menadžment 2012“* (pp. 60-65). Beograd: FPIM Beograd.
- IPA. (2013). *Vademecum - Civil Protection*. Retrieved from Country Profile - Serbia: <http://ipacivilprotection.eu/serbia.html>
- Mihajlović, P., Đurić, S., & Stošić-Mihajlović, L. (2008). Upravljanje raspoloživim alternativnim energetskim resursima u urbanoj sredini. In *Održivi prostorni razvoj gradova* (pp. 172-190). Beograd: IAUS.
- O' Riordan, T. (2004). *Environmental Science for Environmental Management*. Singapore: Longman Group.

- Pravilnik. (2010). Pravilnik o listi opasnih materija i njihovim količinama i kriterijumima za određivanje vrste dokumenata koje izrađuje operater seveso postrojenja, odnosno kompleksa. *Sl. glasnik RS(41)*, 1-11. Retrieved from <http://www.znrfak.ni.ac.rs/SERBIAN/010-STUDIJE/MAS/PREDMETI/UVS/4+1/104-RIZIK%20I%20SANACIJA%20UDESA/PREDAVANJA/PRAVILNIK%20O%20LISTI%20OPASNIH%20MATERIJA.PDF>
- Pravilnik_1. (2010). Pravilnik o sadržini politike prevencije udesa i sadržini i metodologiji izrade izveštaja o bezbednosti i plana zaštite od udesa. *Sl. glasnik RS(41)*, 1-31.
- Stošić-Mihajlović, L. (2007). Strategije lokalnog ekonomskog razvoja. In *Industrijski menadžment i razvoj* (pp. 157-189). Kruševac: FIM.
- Stošić-Mihajlović, L. (2007(b)). Strateški aspekti ekonomskog, ekološkog i prostornog razvoja i investiranja. In *Industrijski menadžment i razvoj* (pp. 125-142). Kruševac: FIM.
- Zakon. (2013, Sep 04). *Zakon o vanrednim situacijama ("Sl. glasnik RS", br. 111/2009, 92/2011 i 93/2012)*. Retrieved from Fakultet bezbednosti: <http://www.fb.bg.ac.rs/download/Download/Zakon%20o%20VS.pdf>

Kako citirati ovaj rad? / How to cite this article?

Style – **APA Sixth Edition:**

Arsić, D., Jevtović, I., & Milovanović, D. (2015, jul 15). Menadžment u vanrednim, akcidentnim, ekološkim situacijama. (Z. Čekerevac, Ed.) *FBIM Transactions*, 3(2), 9-16. doi:10.12709/fbim.03.03.02.02

Style – **Chicago Sixteenth Edition:**

Arsić, Dragutin, Isidor Jevtović, and Dragan Milovanović. 2015. "Menadžment u vanrednim, akcidentnim, ekološkim situacijama." Edited by Zoran Čekerevac. *FBIM Transactions* (MESTE) 3 (2): 9-16. doi:10.12709/fbim.03.03.02.02.

Style – **GOST Name Sort:**

Arsić Dragutin, Jevtović Isidor and Milovanović Dragan Menadžment u vanrednim, akcidentnim, ekološkim situacijama [Journal] // *FBIM Transactions* / ed. Čekerevac Zoran. - Beograd : MESTE, jul 15, 2015. - 2 : Vol. 3. - pp. 9-16.

Style – **Harvard Anglia:**

Arsić, D., Jevtović, I. & Milovanović, D., 2015. Menadžment u vanrednim, akcidentnim, ekološkim situacijama. *FBIM Transactions*, 15 jul, 3(2), pp. 9-16.

Style – **ISO 690 Numerical Reference:**

Menadžment u vanrednim, akcidentnim, ekološkim situacijama. **Arsić, Dragutin, Jevtović, Isidor and Milovanović, Dragan**. [ed.] Zoran Čekerevac. 2, Beograd : MESTE, jul 15, 2015, *FBIM Transactions*, Vol. 3, pp. 9-16.